



Dato 2. september 2020
Saksnr.: 2020083877-2
Saksbehandler Petter Stranger
Godkjent av Kristin Eidet Robstad

Saksgang
Oppvekstutvalget
Formannskapet

Møtedato
15.09.2020
16.09.2020

Høringssvar -Forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevern og forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevernsarbeid

Forslag til vedtak

Formannskapet slutter seg til høringsuttalelsen fra Kristiansand kommune

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet sendte 19. juni ut forslag til forskrift om retningslinjer for to barnevernsfaglige masterutdanninger på høring: masterutdanning i barnevern og masterutdanning i barnevernsarbeid. Begge utdanningene skal være relevante for arbeid både i kommunalt barnevern og barnevernsinstitusjon. *Master i barnevern* er en utdanning for barnevernspedagoger og bygger på bachelor i barnevern, *Master i barnevernsarbeid* skal særlig tilpasses kandidater med bachelor i sosialt arbeid og vernepleie, men også være åpen for flere utdanningsgrupper.

Forslagene til forskrifter om nasjonale retningslinjer for barnevernsfaglige masterutdanninger ses i sammenheng med Barne- og familiedepartementets høringsnotat om kompetanse i barnevernet. Her foreslås det blant annet å innføre krav om mastergrad som vil omfatte en høy andel av de ansatte i det kommunale barnevernet. De barnevernsfaglige masterutdanningene vil være sentrale for å dekke barnevernstjenestenes behov for kompetanse og kvalifisert arbeidskraft i fremtiden. Departementet anser det derfor som viktig å få høringsinstansenes syn på om forslagene til forskrift om retningslinjer for utdanningene er i tråd med tjenestenes kompetansebehov.

Kristiansand kommune stiller seg kritisk til forslaget til master i barnevernsarbeid, og mener det ikke bør tilbys. Forslaget til master i barnevern mener en har en alvorlig mangel ved at det ikke stilles krav til praksis med barn og unge. Denne oppfatningen bygger på erfaringene fra samarbeidet Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen har med Universitetet i Agder i dag om masterutdanning, formalisert gjennom avtalen om Universitetsbarnevern.

Vedlegg: [Høring til uttalelse innen 30.09.20 om forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevern og forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevernsarbeid](#)

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet sendte 19. juni ut forslag til forskrift om retningslinjer for to barnevernsfaglige masterutdanninger på høring: masterutdanning i barnevern og masterutdanning i barnevernsarbeid. Forslagene er utarbeidet av egne programgrupper for utdanningene.

Om de barnevernsfaglige masterutdanningene

Forslagene til forskrifter om nasjonale retningslinjer for barnevernsfaglige masterutdanninger ses i sammenheng med Barne- og familiedepartementets høringsnotat om kompetanse i barnevernet. Her foreslås det blant annet å innføre krav om mastergrad som vil omfatte en høy andel av de ansatte i det kommunale barnevernet. De barnevernsfaglige masterutdanningene vil være sentrale for å dekke barnevernstjenestenes behov for kompetanse og kvalifisert arbeidskraft i fremtiden. Det er derfor viktig å få høringsinstansenes syn på om forslagene til forskrift om retningslinjer for utdanningene er i tråd med tjenestenes kompetansebehov.

Det er lagt til grunn at forslagene til retningslinjer skal vektlegge utvikling av analytisk og klinisk kompetanse, og at begge utdanningene skal være relevante for arbeid både i kommunalt barnevern og barnevernsinstitusjon. *Master i barnevern* er en utdanning for barnevernspedagoger og bygger på bachelor i barnevern, *Master i barnevernsarbeid* skal særlig tilpasses kandidater med bachelor i sosialt arbeid og vernepleie, men også være åpen for flere utdanningsgrupper.

Hovedmodellen for de to barnevernsfaglige masterutdanningene skal være bachelorgrad med toårig masterpåbygning (3+2-modell). Forskriftene skal gjelde for opptak fra studieåret 2022/2023.

Kristiansand kommune har i samarbeid med Universitet i Agder (UiA) utviklet en integrert 5 – årig masterutdanning i barnevern. Denne modellen er ikke omhandlet eller foreslått i departementets forslag til høring til forskrifter om masterutdanninger i barnevern. På bakgrunn av de erfaringene en har gjort ved at Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen har vært og er tungt involvert i gjennomføring av den integrerte 5 – årige master i barnevern ved Universitetet i Agder har en noen faglige anbefalinger. Det tette samarbeidet, formalisert gjennom en avtale om Universitetsbarnevern, som fra juni av også inkluderer Bufetat region Sør, legger til rette for at studentene skal utvikle de ferdigheter som trengs for å bidra til at barn, unge og familier i utsatte livssituasjoner får riktig hjelp til rett tid. Kristiansand kommune mener at praksis med barn og unge må være en forutsetning for å kunne uteksamineres med en mastergrad i barnevern. Kommunen foreslår at forskriften oppfordrer til et tett samarbeid med praksisfeltet i utvikling og gjennomføring av masterutdanning i barnevern. Denne tette sammenvevingen av praksisfeltet, brukererfaringer og utdanningsfeltet mangler i forslagene til masterutdanning fra Kunnskapsdepartementet.

- Kristiansand kommune stiller seg undrende til å opprette to masterutdanninger som bygger på 3 + 2 modellen. Hvorfor er denne utviklingen ønskelig? I tillegg har den ene utdanningen (master i barnevernsarbeid) heller ikke krav om relevant praksis med barn og unge i utdanningsløpet i det hele tatt.
- Kristiansand kommune forstår ikke hvorfor den beste modellen, en integrert 5 – årig master der praksisfeltet og utdanningsfeltet samarbeider om å tilby erfaringsbasert læring fra brukere, utdanning og praksis til kandidatene. (Det er utarbeidet en integrert 5 – årig masterutdanning i lærerutdanning, dette burde kunne gjennomføres i masterutdanning barnevern også. Det kan ikke være noe argument at all utdanning til master må baseres på en 3 – årig bachelor.)

- En slik kompetanseheving i barneverntjenesten, der på sikt nesten alle ansatte har masterutdanning, har økonomiske konsekvenser. Kristiansand kommune forutsetter et økonomisk løft for barnevernet, lik kunnskapsløftet, der kommunene styrkes økonomisk for å få råd til å ansette medarbeidere med masterkompetanse.

Høringssvaret fra Kristiansand kommune, under, baserer seg på departementets utsending og følger departementets oppsett for svar på konkrete høringsspørsmål.

Høringssvar – Forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevern

1) Utkastet til forskrift må blant annet ses i sammenheng med regjeringens høringsnotat om kompetanse i barnevernet, der det foreslås å innføre krav om mastergrad for visse oppgaver i barnevernet. I hvilken grad vurderes læringsutbyttebeskrivelsene i utkastet til forskrift å dekke behovet for kompetanse i barnevernet?

Kristiansand kommune mener at Bufdirs rapport gir et grundig bilde av barnevernets kompetansebehov. Her fremheves blant annet behovet for barnevernsansatte som har hatt mye praksis som en del av studiet, har jobbet over tid med sin egen personlige utvikling for å bli trygg på seg selv og på rollen som barnevernsarbeider, og i tillegg tilegnet seg analytisk kompetanse og ferdigheter.

Kristiansand kommune mener at masterutdanning i barnevern ikke dekker behovet for kompetanse pr i dag, med følgende begrunnelse:

- Praksisstudier er ikke et krav i masterutdanningen.

Kristiansand kommune mener at praksis med barn og unge må være en forutsetning for å kunne uteksamineres med en mastergrad i barnevern. § 5 c omhandler ferdigheten til å snakke med barn. For å oppnå denne kompetansen trengs det øvelse. § 10 c nevner kunnskap om medvirkning. Kommunens erfaring er at kunnskap om medvirkning ikke er nok til å sikre barnets medvirkning. I § 5c er målet at kandidaten kan bruke relasjonell kompetanse og ferdigheter i barnevernsfaglig arbeid på en selvstendig måte. Relasjonelle ferdigheter er det ikke mulig å lese seg til. De gode menneskemøtene i en asymmetrisk relasjon der barnevernsarbeideren har mye makt, må øves på over lang tid.

Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen er svært involvert i gjennomføring av Femårig master i barnevern ved Universitetet i Agder. Vi tar imot studenter i praksis både 1, 2 og 4 studieår, tilbyr ferdighetstrening og ansatte er mentorer i studentenes mentorgrupper.

Det tette samarbeidet som er formalisert i avtale om Universitetsbarnevern, som fra juni av også inkluderer Bufetat region Sør, legger til rette for at studentene skal utvikle de ferdigheter som trengs for å bidra til at barn, unge og familier i utsatte livssituasjoner får riktig hjelp til rett tid. Vi foreslår at forskriften oppfordrer til et tett samarbeid med praksisfeltet i utvikling og gjennomføring av masterutdanning i barnevern. Det vil gi et stort kompetanseløft til barnevernet.

Vårt forslag er at Femårig master i barnevern tilbys parallelt med masterutdanning i barnevern. Masterutdanning i barnevern bør tilbys både barnevernspedagoger og sosionomer, da disse har en grunnutdanning masteren kan bygge videre på.

Forpliktelser til gradsstruktur via Bolognaprosessen er likevel ivaretatt gjennom masterutdanning i barnevern.

Til de øvrige spørsmålene har Kristiansand kommune ingen kommentar.

Høringssvar - Forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevernsarbeid

1) Utkastet til forskrift må blant annet ses i sammenheng med regjeringens høringsnotat om kompetanse i barnevernet, der det foreslås å innføre krav om mastergrad for visse oppgaver i barnevernet. I hvilken grad vurderes læringsutbyttebeskrivelsene i utkastet til forskrift å dekke behovet for kompetanse i barnevernet?

Kristiansand kommune mener Bufdirs rapport *Utredning av kompetansehevingstiltak i barnevernet* gir et grundig bilde av barnevernets kompetansebehov. Her fremheves blant annet behovet for barnevernsansatte med praksis som en sentral del av sitt studium, som har jobbet over tid med sin egen personlige utvikling og som har tilegnet seg analytisk kompetanse.

Kristiansand kommune mener at *masterutdanning i barnevernsarbeid* ikke i tilstrekkelig grad dekker disse behovene, med følgende begrunnelser:

- Kompetanseområdene beskrives for generelt. De ivaretar verken krav om forsvarlig rettsanvendelse, rettsikkerhet, utredning, analyse og beslutning om tiltak knyttet til barnets omsorgssituasjon, eller forsvarlig dokumentasjon. Dette er bekymringsfullt da det nettopp er disse kompetanseområdene barnevernet har fått flest avvik på i den senere tid.
- For å ivareta barnets rett til medvirkning, må barnevernsarbeiderne ha kompetanse i å snakke med barn. For å lære må man også gjøre, og praksis som supplerende læringsarena gir studenter mulighet til å trene på å snakke med barn og foreldre i krevende livssituasjoner. I henhold til forslaget **kan praksisstudier benyttes for å oppnå læringsutbyttene** (vår utheving). Dette mener vi blir for vagt og kan føre til at utdanningsinstitusjonene velger bort øvrig i praksis.

Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger stiller ikke krav om type praksis. Dette medfører en risiko for at det uteksamineres kandidater med master i barnevernsarbeid som verken i sin bachelor eller i sin master har hatt praksis der de møter barn og unge.

Kristiansand kommune mener at masterutdanning i barnevernsarbeid har så grunnleggende mangler at den ikke bør tilbys. Vi foreslår derimot at master i barnevern blir det ene felles masterstudiet som tilbys som påbygning både til barnevernspedagoger og sosionomer.

Vi foreslår at Femårig master i barnevern som pr i dag finnes ved Universitetet i Agder, tilbys parallelt med masterutdanning i barnevern. Fordelen med denne masteren er blant annet kontinuitet i oppfølging av studentene og et nært samarbeid med praksisfeltet. Forpliktelser til gradsstruktur via Bolognaprosessen er likevel ivaretatt gjennom masterutdanning i barnevern. Vi ser en fare for at det går inflasjon i mastere og ser det som lite hensiktsmessig å ha tre ulike tilbud til et så smalt fagfelt. Flere utdanningsinstitusjoner melder at de ikke vil ha nok kandidater til to masterløp og derfor ser seg nødt til å velge den tverrfaglige masteren. Det vil ikke gi den kompetansehevingen barnevernet har behov for.

2) I hvilken grad vurderes utkast til forskrift å være i tråd med brukernes fremtidige behov for kompetanse i tjenestene? Vi ber særlig brukerorganisasjoner gi innspill på dette spørsmålet.

3) Hvordan vurderes graden av detaljering med hensyn til utdanningsinstitusjonenes behov for autonomi (mulighet for lokal tilpasning)? Vi ber særlig utdanningsinstitusjonene gi innspill på dette spørsmålet.

4) Formålet med forskriften er å sikre at kandidater med samme utdanning får samme sluttkompetanse uavhengig hvilken utdanningsinstitusjon de er utdannet ved. Hvordan vurderes dette å være ivarettatt i læringsutbyttebeskrivelsene?

5) Er det kompetanse som mangler i høringsutkastet til forskrift? I så fall hvilke? 6) Er det innhold som bør tas ut eller nedtones i utdanningen? I så fall hva:

Det mangler kompetanse om minoriteter og ulike kulturer.

7) I kapittel 5 Opptakskrav, studiets oppbygning og praksisstudier er det beskrevet opptakskrav til masterutdanning i barnevernsarbeid. Vi ber høringsinstansene vurdere hvorvidt forskriften bør omtale opptakskrav og hva opptakskravene eventuelt bør være.

8) Det er foreslått nasjonal deleksamen for utdanningene. Vi ber om høringsinstansenes innspill på en mulig innføring av nasjonal deleksamen i jus for de barnevernsfaglige masterutdanningene.

Kristiansand kommune er positive til en nasjonal deleksamen i juss, slik at den nødvendige juridiske kompetanse sikres.

9) Praksisstudier kan beskrives i forskriften, men skal da beskrives på et overordnet nivå. Detaljert beskrivelse av praksisstudiene skal skje ved den enkelte utdanningsinstitusjon. Det er ikke lagt inn krav om praksisstudier i utdanningene. Utdanningsinstitusjonene kan likevel tilby praksisstudier som en del av utdanningene. Vi ber høringsinstansene særlig vurdere om det bør forskriftsfestes krav til praksis i utdanningene eller om dette kan vurderes ved den enkelte utdanningsinstitusjon?

Dersom denne masteren opprettholdes, mener Kristiansand kommune at det må være krav om praksis.

10) Har du/dere andre innspill enn det dere allerede har gitt ovenfor?